

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

_____ А.В. Череп

« _____ » _____ 20 р.

**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГІОНУ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

підготовки бакалавра
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійна програма Міжнародна економіка

**Укладач Корінний С. О., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних
ресурсів та економіки міжнародного туризму**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму

Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.
Завідувач кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол №1 від «30» серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
економічного факультету

_____ Д. І. Бабміндра

_____ І.І. Колобердянко

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 4	Варіативна	
Спеціальність 051 – Економіка	Загальна кількість годин – 120	Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки	
Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»	Змістових модулів – 6	Семестр:	
		3 -й	-
		Лекції	
		12 год.	-
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 6	Практичні	
		6 год.	-
		Самостійна робота	
		102 год.	-
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність регіону» є формування у майбутніх фахівців розуміння сутності всеосяжних процесів ділової інтеграції регіону в міжнародний економічний простір. Найбільш суттєво така інтеграція проявляється у взаємозалежності виробництва і міжнародної торгівлі. Характерною особливістю сучасної економіки є те, що більшість товарів надходить до ринку через зовнішню торгівлю або виготовляється з використанням іноземних складників.

Предметом вивчення є економічний аспект діяльності міжнародних компаній в умовах глобалізації.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність регіону» є структуроване викладення систематизованих напрацювань та актуальної інформації щодо:

- основних понять, загальних положень та хронології розвитку зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності регіону, їхні взаємозв'язки;
- особливостей економіко-правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- методичних та практичних особливостей визначення собівартості експортних та імпорتنих операцій;
- напрямків модернізації зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- сутності та вектору трансформації зовнішньоекономічної діяльності регіону;

- перспектив та складнощів екологізації зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- економічної оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності регіону.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК-03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-04 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-08 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-14 Здатність розуміти та оцінювати загрози і ризики в умовах невизначеності складних соціально-економічних систем.	Репродуктивні методи: лекція, пояснення, робота з методичними матеріалами. Продуктивні методи: створення проблемної ситуації, аналіз проблемної ситуації, вирішення проблемних завдань. Наочні методи: схеми, моделі, кейси, бенчмаркінг. Дискусійні методи: дебати, панельна дискусія, концентричні кола.
СК-01 Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК-05 Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК-09 Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси. СК-10 Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів. СК-12 Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. СК-14 Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	Методи контролю і самоконтролю: усний, письмовий. Практичні методи: практичні та контрольні завдання. Контрольні заходи: – практичні завдання; – теоретичне тестування; – залік.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна тісно пов'язана з курсом «Основи ЗЕД підприємства», в межах якого студенти оволоділи системними знаннями про теоретичні засади та

практичні особливості щодо підготовки, здійснення й управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємствах різних масштабів. При цьому, курс розширює сферу охоплення до масштабів регіону і галузей, регіональних міжнародних господарсько-економічних зав'язків.

Знання отримані при вивченні курсу «Зовнішньоекономічна діяльність регіону» підвищать теоретичну обізнаність і практичну зорієнтованість студентів в сучасній кон'юктурі глобальної економіки, що сприятиме більше ефективному вивченню таких курсів як «Глобальні стратегії», «Ділові переговори».

Набуті студентами знання і навички необхідні студентам для вирішення економічних завдань і проблемних ситуації практичного характеру, проходженні виробничої практики, написанні науково-дослідних робіт, конкурсних робіт, кваліфікаційних робіт та в подальшій професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин.

Тема 2. Сутність, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону.

Змістовий модуль 2. Реалізація зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Тема 3. Конкурентоспроможність регіону як об'єкт економічних досліджень.

Тема 4. Зовнішньоекономічна діяльність та зовнішньоекономічний потенціал.

Змістовий модуль 3. Проблеми зовнішньоекономічної діяльності регіонального масштабу.

Тема 5. Зовнішньоекономічний потенціал Запорізького регіону.

Тема 6. Зовнішні ринки Запорізького регіону.

Змістовий модуль 4. Поточний стан зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Тема 9. Імпорт і реімпорт Запорізького регіону.

Тема 10. Експорт і реекспорт Запорізького регіону.

Змістовий модуль 5. Регіональний стандарт розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Тема 7. Управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону.

Тема 8. Формування позитивного іміджу регіону.

Змістовий модуль 6. Удосконалення зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Тема 11. Напрямки посилення співпраці регіону із торгово-промисловими палатами країн світу.

Тема 12. Діджиталізація документообороту зовнішньоекономічної діяльності регіону.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів			
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	12	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
2	12	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
3	16	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
4	16	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
5	16	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
6	18	3	2	-	1	-	12	-	4	6	10		
Усього за змістові модулі	90	18	12	-	6	-	72	-	36	24	60		
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30						30		20	20	40		
Загалом		120						100					

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	1	-
1	Сутність, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону	1	-
2	Конкурентоспроможність регіону як об'єкт економічних досліджень	1	-
2	Зовнішньоекономічна діяльність та зовнішньоекономічний потенціал	1	-
3	Зовнішньоекономічний потенціал Запорізького регіону	1	-
3	Зовнішні ринки Запорізького регіону	1	-
4	Імпорт і реімпорт Запорізького регіону	1	-
4	Експорт і реекспорт Запорізького регіону.	1	-
5	Управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону	1	-
5	Формування позитивного іміджу регіону	1	-
6	Напрямки посилення співпраці регіону із торгово-промисловими палатами країн світу	1	-
6	Діджиталізація документообороту зовнішньоекономічної діяльності регіону	1	-
Разом		12	-

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин		-
1	Сутність, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону		-
2	Конкурентоспроможність регіону як об'єкт економічних досліджень	1	-
2	Зовнішньоекономічна діяльність та зовнішньоекономічний потенціал	1	-
3	Зовнішньоекономічний потенціал Запорізького регіону	1	-
3	Зовнішні ринки Запорізького регіону	1	-
4	Імпорт і реімпорт Запорізького регіону		-
4	Експорт і реекспорт Запорізького регіону.		-
5	Управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону	1	-
5	Формування позитивного іміджу регіону	1	-
6	Напрямки посилення співпраці регіону із торгово-промисловими палатами країн світу		-
6	Діджиталізація документообороту зовнішньоекономічної діяльності регіону		-
Разом		6	-

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темами 1, 2.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 1	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичне заняття 1.	Вимоги до виконання та оформлення: підготовка аналітичної доповіді за проблематикою «Проаналізувати ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю регіону (за вибором)».	Аналітична доповідь оцінюється у 6 балів. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-2 бали – аналітична доповідь підготовлена зі значними помилками, наявна висока фрагментарність інформації; 3-4 бали – аналітична доповідь підготовлена з незначними помилками, присутні окремі неточності; 5-6 балів – аналітичну доповідь виконано без помилок на достатньо високому теоретико-практичному рівні.	6
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
2	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темою 3, 4.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 2	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичне заняття 1.	Вимоги до виконання та оформлення: розв’язання задачі управлінського характеру в письмовому вигляді.	Розв’язання задачі управлінського характеру оцінюється у 6 балів. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-2 бали – задачу розв’язано з суттєвими помилками; 3-4 бали - задачу розв’язано з незначними помилками, логіка розв’язання має зауваженнями; 5-6 балів – задачу розв’язано без помилок.	6
Усього за ЗМ 2 контр.	2			10

заходів				
3	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темами 5, 6.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 3	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичне заняття 2.	Вимоги до виконання та оформлення: аналітична доповідь на тему «Розширення зовнішніх ринків Запорізького регіону».	Аналітична доповідь оцінюється у 6 балів. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-2 бали – доповідь розроблено зі значними помилками, аналіз побудовано за невідповідною інформацією; 3-4 бали – доповідь підготовлено з незначними помилками, присутні окремі неточності; 5-6 балів – доповідь підготовлено без помилок на достатньо високому практичному рівні.	6
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			10
4	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темами 7, 8.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 4	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичне заняття 2.	Вимоги до виконання та оформлення: розв’язання задачі управлінського характеру в письмовому вигляді.	Розв’язання задачі управлінського характеру оцінюється у 6 балів. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-2 бали – задачу розв’язано з суттєвими помилками; 3-4 бали - задачу розв’язано з незначними помилками, логіка розв’язання має зауваженнями; 5-6 балів – задачу розв’язано без помилок.	6
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			10
5	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темами 9, 10.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 5	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичне заняття 3.	Вимоги до виконання та оформлення: рольова	Рольова гра оцінюється у 6 балів. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-3 бали – відповідність ролі характеризується достатністю і	6

		гра за темою «Формування позитивного іміджу Запорізького регіону» .	достовірністю, присутні окремі неточності і помилки; 4-6 балів – відповідність ролі здійснено без помилок на достатньо високому практичному рівні.	
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			10
6	Теоретичне завдання – тестові завдання у системі дистанційного навчання MOODLE за темою 11, 12.	Питання для підготовки: питання за теоретичним матеріалом, пройденим у змістовому модулі 6.	Тестове завдання за тематикою лекційних занять оцінюються у 4 бали кожне. Тестове завдання розмішене у системі MOODLE і складається з 8 теоретичних питань, кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	4
	Практичне завдання – практичні заняття 3.	Вимоги до виконання та оформлення: запропонувати напрямки посилення співпраці Запорізького регіону з торгово-промисловими палатами країн світу.)	Аналіз кейсів оцінюється у 6 бали. Практичні навички студента оцінюються таким чином: 1-2 бали – кейси підібрано некоректно та проаналізовано з суттєвими помилками; 3-4 бали – кейси підібрано правильно, в аналізі наявні незначні помилки; 5-6 балів – кейси підібрано та проаналізовано без помилок, глибина аналізу характеризується вичерпністю.	6
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			10
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль***

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: тестові завдання по теорії за всі 6 змістових модулі курсу	Тестове завдання наведено в системі дистанційного навчання MOODLE. Тест складається з 20 питань. Кожне питання містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне тестове питання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі питання, студент може отримати 20 балів. Студенту надається одна спроба пройти тестове завдання	20
	Практичне завдання	Розв'язання задачі, яке оцінюється у 10 балів.	Результат розв'язку студентом задачі оцінюється за такою шкалою: максимальна оцінка 10 балів: студент правильно розв'язав задачу; 9 балів: студент розв'язав задачу з помилками, але зрозуміло, що він знає алгоритм вирішення задачі; 8-7 балів: студент розв'язав задачу з помилками, з яких зрозуміло, що він частково знає алгоритм розв'язку задачі; 6 балів: студент правильно вписав формулу, за якою можна розв'язати задачу та зробив спробу її розв'язання, наприклад виконав значний обсяг допоміжних розрахунків; 5 балів: студент правильно вписав формулу, за якою можна розв'язати задачу та зробив допоміжні розрахунки, які свідчать про те, що він матеріал частково знає; 4 бали: студент правильно вписав формулу, за якою можна розв'язати задачу та намагався зробити допоміжні розрахунки; 3 бали: студент правильно вписав формулу, за якою можна розв'язати задачу та зробив незначний обсяг допоміжних розрахунків; 2-1 бал: студент вписав формулу, за якою можна розв'язати задачу, але з помилками; 0 балів: студент не розв'язав задачу.	10
		Вирішення проблемної ситуації, яке оцінюється у 10 балів	Результат вирішення проблемної ситуації оцінюється за такою шкалою: 10-9 балів: студент показав глибокі, міцні, узагальнені, системні знання з курсу, самостійно оцінив, глибоко проаналізував і повноцінно вирішив комплексну проблемну ситуацію; 8-7 балів: студент проявив знання істотних ознак понять, явищ, зв'язків між ними, пояснив основні закономірності, самостійно застосовувати знання і навички, а також зміг здійснити частковий аналіз ситуації і зробити поверхневі висновки; 6-5 балів: студент відтворив навчальний матеріал, показав володіння елементарними навичками та аналітичними вміннями при вирішенні проблемної ситуації, висновки не зроблено, або зроблено з помилками; 4-3 бали: наявна висока фрагментарність знань, початкові уявлення про предмет проблемної ситуації, відсутній аналіз та/або висновки; 2-1 бали: наявні суттєві помилки й неточності, пробіли в знаннях, відсутній аналіз і висновки; 0 балів: студент не виконав завдання.	10
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
2. Липов В. В. Глобальна економіка [Текст] : навч. посіб. ; у 2 ч. Ч. 1 : Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку / Володимир Валентинович Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 234 с.
3. Міжнародна торгівля: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Моїсеєко Т. Є. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 287 с.
4. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка [Текст] : підручник / Євген Васильович Савельєв, Ірина Ярославівна Зварич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 424 с.
5. Федяєва М. С. Державне регулювання економіки : теорія і практика [Текст] : навч.-метод. посіб. / М. С. Федяєва. – Херсон : Гельветика, 2018. 168 с.

Додаткова:

1. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. 136 с.
2. Управління бізнесом: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, І. В. Воловельська, В. О. Маслово. – Харків: УкрДУЗТ, 2017. 288 с.
3. Міжнародний маркетинг : підручник / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 448 с.
4. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло, К.В. Ковтонюк, Л.Г. Харсун, С.І. Ткаленко, С.В. Співаковський, Т.В. Співаковська, Н.М. Літвін, Г.П. Оласюк, О.І. Горбачук, О.І. Стародубцева, Н.О. Дмитрієва. - К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.
5. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua (дата звернення: 01.08.2021).
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua (дата звернення: 01.08.2021).
3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua (дата звернення: 01.08.2021).
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 01.08.2021).